

היתרי הזרמה – דף מידע

הצטברותם של מזהמים בים מביאה לפגיעה בבעלי החיים בבתי הגידול החופיים והימיים, מייצרת מפגעי ריח ואף עשויה לסכן את בריאות המתרחצים בים. על מנת להגן על הים ועל האזרחים הרוחצים בו ומכיוון שמרבית הזיהום מגיע לים מהיבשה, חוקק בשנת 1988 החוק למניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים, אשר אוסר על הזרמת שפכים ועל הטלת פסולת לים. אולם למרות מטרתו הברורה של חוק זה ולמרות העובדה שמדינת ישראל חתומה על אמנת ברצלונה להגנת הים התיכון מפני זיהום, עדיין מוזרמים כיום מזהמים לים התיכון. בניגוד לעבר, כיום הזרמת מזהמים אלו לים מותנית בקבלת היתר הזרמה.

מהו היתר הזרמה?

היתר הזרמה הוא אישור להזרמת מזהמים לים הניתן לאחר הגשת בקשה וקבלת אישור על ידי הועדה להיתרי הזרמה. הועדה להיתרי הזרמה היא ועדה בין-משרדית בראשות סמנכ"ל האכיפה של המשרד להגנת הסביבה ומשתתפים בה נציגי המשרד להגנת הסביבה, משרד הביטחון, משרד התחבורה, משרד הבריאות, משרד החקלאות, משרד התיירות, משרד התמ"ת ונציג ציבור מטעם ארגוני הסביבה.

איך ניתנים היתרי הזרמה?

הוועדה מתכנסת כשש פעמים בשנה לדון בבקשות לקבלת היתרי הזרמה ולאחר דיון בבקשה מוחלט אם לתת היתר. במקרים בהם עולה צורך חריג ומידי להזרמת מזהמים, רשאית הועדה לתת היתר חרום. להרחבה בנושא מתן היתרי הזרמה בשגרה ובחרום ראו דו"ח אדם טבע ודין "מדיניות מתן היתרי חירום להזרמת שפכים לים - סקירה משפטית והמלצות" בקישור הבא:
http://www.adamteva.org.il/Uploads/dbsAttachedFiles/MEDINIOT_HAZRAMA_SHFAHIM_2015.pdf

מה הם השיקולים למתן היתר הזרמה?

אישור להזרמת מזהמים אמור להינתן רק בהיעדר חלופות אחרות. על המבקש להזרים שפכים או מזהמים, להראות כי אין פתרונות אחרים ישימים טכנולוגית או כלכלית. במקרי חרום יינתן היתר על מנת לאפשר תיקונים חיוניים או במקרי תקלה על מנת למנוע נזק כבד יותר מזה הצפוי להיגרם מההזרמה עצמה.

מה מופיע בהיתר הזרמה?

החומרים המוזרמים וכמותם נקבעים בהיתר הזרמה הניתן לגורם המבקש להזרים שפכים או חומרים אחרים לים. ההיתר מפרט את סוג ההזרמה, אתר הזרמה, תאריכי מתן היתר ופקיעת תוקף ההיתר. בהיתר מופיעה גם חובת הניטור, אם הוטלה כזו, על הגורם המזהם כתנאי לקבלת ההיתר וערכי הסף המותרים של המזהמים המוזרמים. במקרים בהם מחויב המזהם להשתמש בטכנולוגיות חדשות לצמצום נפח ההזרמה או שיפור איכות השפכים, יפורט גם לוח הזמנים להטמעת מערכות אלו. כמו כן, מופיע בהיתר ההזרמה גם היטל ההזרמה אותו מחויב המזרים לשלם.

מהו היטל הזרמה?

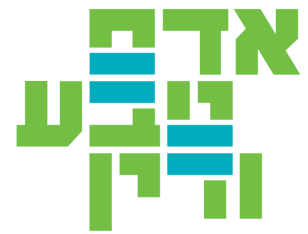
בהתאם לתקנות מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים (היטל למניעת זיהום הים), החל משנת 2011, כל הזרמה לים המתבצעת על פי היתר הזרמה, תחויב בתשלום היטל. גובהו של היטל נקבע על פי סוג החומרים המוזרמים, נפח ההזרמה ומשך ההזרמה. היטל זה נועד להיות פיצוי על הפגיעה בים המהווה משאב ציבורי ותמריץ למזרמים לפעול לשיפור איכות ההזרמה ולצמצומה.

מה מוזרם כיום לים התיכון?

ההזרמות בהיתר לים התיכון כוללות מי קירור של תחנות כוח, רכז התפלה, שאריות דשנים, חומרי הדברה וקוטלי עשבים, מתכות, מי קולחין מטוהרים, בוצה ממתקני טיהור שפכים, תמלחות שטיפת מפעלים, שמנים מטופלים ועוד. כמו כן, במקרי חרום או תקלה מוזרמים בהיתר חרום שפכים לא מטופלים.

מי מזרים היום לים התיכון?

הזרמה לים מבוצעת על ידי גורמים שונים. חלקם מזרמים באופן ישיר כגון מפעלי אגן כימיקלים ופז בית זיקוק אשדוד (מוצא משותף), תחנות הכוח של חברת החשמל, מכוני התפלה, מט"ש הרצליה והשפד"ן. אחרים

מזרימים דרך מסוף הזרמה המרכז את ההזרמות של מספר גורמים כגון תמלחות שטיפה של משטות, מפעלי מזון, טקסטיל, בתי חולים ועוד.

היכן ניתן לראות את נקודות ההזרמה לים?

אתר "סביבתי" מציג את מיקום בעלי היתרי ההזרמה על גבי מפה:

<http://www.svivati.org/he/maps/?stateid=2013>

היכן ניתן לראות את היתרי ההזרמה?

ההיתרים שניתנו עבור הבקשות שאושרו מתפרסמים באתר המשרד להגנת הסביבה לעיון הציבור. המידע בהיתר כולל את סוג ההזרמה, אתר ההזרמה, תאריכי מתן היתר ופקיעת תוקף ההיתר:

<http://www.sviva.gov.il/InfoServices/LicencesPerMissions/DischargeAndProjection/Pages/default.aspx>

[px](http://www.sviva.gov.il/InfoServices/LicencesPerMissions/DischargeAndProjection/Pages/default.aspx)

את הדיווח על כמות החומרים שהוזרמה בפועל ניתן למצוא בדו"חות הניטור ובדיווחים למרשם הפליטות לסביבה (מפל"ס): <http://www.sviva.gov.il/prtrisrael/pages/default.aspx>

מי מפקח על ההזרמה?

היחידה הארצית להגנת הסביבה הימית במשרד להגנת הסביבה אחראית לפקח על הגורמים המזרימים מזהמים לים ולוודא כי הם עומדים בתנאי ההיתר שניתן להם על ידי בחינת דו"חות הניטור וביקורות של מפקחי זיהום ים. חריגה מהיתר ההזרמה במשך ההזרמה, נפח ההזרמה, ריכוז המזהמים או בסוג החומרים המוזרם תוביל להטלת קנסות ולפתיחת חקירה ואף להגשת הליכים משפטיים.

מה עושים אם נתקלים בהזרמה חשודה?

במקרה שנתקלתם במפגע או בהזרמה שאתם חושדים כי הינה בלתי חוקית, יש לפנות לרשות המקומית (מוקד 106 או יחידה סביבתית) ולמוקד של המשרד להגנת הסביבה (טלפון: *6911 או דוא"ל moked@sviva.gov.il) או ישירות לפקח זיהום ים האחראי על אזורכם (את פרטי המפקחים של היחידה הארצית להגנת הסביבה הימית ניתן למצוא באתר המשרד להגנת הסביבה תחת "כתובות וטלפונים").